

mányzatának diákjaival valósítottuk meg az elmúlt hónapokban.

A képzés során olyan kérdéseket járunk körbe, hogy mit jelent a gyakorlatban a virtuális intimzóna, mi a digitális lábnym, milyen kritériumokra kell figyelni, hogy ez a lábnym a későbbiekben (is) vállalható legyen, mit higgyek el, és mit ne, hogyan győződhetek meg egy adat vagy információ, esetleg egy adott személy hitelességéről. Kitérünk olyan fogalmak tisztázására, amelyeket ugyan hallhattak már a diákok, de sok esetben nincsenek tisztában a jelentésével, pedig alapvető fontosságú lenne a megértésük. Néhány példa ezek közül:

Cyberbullying? – A bántalmazók a közösségi oldalakon lejárató kommenteket írhatnak az áldozatról, feltöltnek a másiktól kínos fényképet vagy videót. Küldhetnek sértő vagy fenyegető üzeneteket, létrehozhatnak profilt más nevében, hogy így lejárássák mások előtt, vagy a nevében küldenek az illető ismerőseinek üzenetet, amivel veszekedést szítanak.

Sexting? – A szó az angol „szex“ és „texting“ szavak összeolvadásából keletkezett. Szexuális tartalmú, erotikus, meztelen vagy félig meztelen képek és videók küldését jelenti egy másik fél mobiljára vagy email címére. Miért veszélyes? Sok tinikről készült kép kering a világhálón, és sajnos sokan visszaélnék az interneten megosztott erotikus képekkel. Előfordulhat, hogy pornográf oldalakra is áteszik (nem ritkán névvel, telefonszámmal együtt), például szexhirdetésként.

Internetfüggőség? – A függőség fogalmát már jó ideje nem csupán az alkohollal vagy a kábítószerrel kapcsolatban használják. Tárgyak, kapcsolatok, viselkedési formák is okozhatnak függőséget, hiányuk súlyos megvonási tünetekkel járhat. Az internet ma már a mindennapi élet része. Kapcsolattartásra, kapcsolatteremtésre, munkára, tanulásra, szórakozásra, információszerezésre is használjuk. Neten ismerkedünk, neten csevegünk, neten nézünk filmet, hallgatunk zenét, olvasunk híreket. Önmagában az, hogy sokat vagyunk a gép előtt, még nem biztos, hogy függőséget jelent, de érdemes tudatosan határokat szabni magunknak a számítógéppel tölthető időre vonatkozóan, végiggondolni, szabadidőnk mekkora hányadát szeretnénk internetezéssel tölteni.

Módszertani ajánlás

Az Élet Játék 2. kiadvány egészséges internethasználattal foglalkozó feje-

zetében a fogalmak tisztázásán kívül a pedagógusoknak gyakorlati segítséget is kívántunk nyújtani a téma megközelítéséhez. Innen szeretnénk megosztani két gyakorlatot, amelyek segítségével játékos formában formálható a diákok hozzáállása a tudatos véleményformálás témájához.

Igaz-hamis

■ **Időkorlát:** 10 perc

■ **Létszám:** 10-15 fő

■ **Eszközigény:** nincs

A *gyakorlat célja:* annak a jelenségnek a szemléltetése, hogy bizonyos körülmények között milyen egyszerű valótlanságokat is elhinni, valamint figyelemfelhívás az internetes csalásokra.

Leírás: Körben ülünk, mindenkinek ki kell gondolnia egy igaz és egy hamis történetet önmagáról. Mindenki elmondja hangosan a két történetet, a többieknek ki kell találniuk, melyik volt igaz. A játék végén fontos, hogy hangsúlyozza a csoportvezető, hogy ahogy most ők is kitaláltak hamis dolgokat magukról, ezt más is megteheti. El kell nekik mondani, hogy az internetre is felkerülhetnek hamis információk, mindig figyeljenek oda, és ha nem biztosak valamiben, próbálják megerősíteni az információt több, egymástól független forrásból.

A gyakorlat variációi: 2-3 fős csoportokba rendeződve akár rövid jelenetekkel is el lehet játszani egy igaz (megtörtént) és egy hamis (kitalált, nem megtörtént) szituációt, és a többieknek el kell dönteniük a jelenetekről, hogy igazak-e vagy sem. Ez a variáció különösen akkor jó, ha nagyobb csoporttal akarjuk elvégezteni a gyakorlatot.

Téves hívás

■ **Időkorlát:** 10 perc

■ **Létszám:** az egész osztály

■ **Eszközigény:** nincs

A *gyakorlat célja:* rámutatni, hogy egy információ rossz szándék nélkül is milyen könnyen változhat.

Leírás: A diákok körben ülnek. Az egyikük kigondol egy mondatot, és megsúgja a szomszédjának, az pedig továbbadja a következőnek, és így tovább. Az utolsó hangosan kimondja a mondatot. A mondat a játék végére eléggé megváltozik. Mutassunk rá a végén, hogy az interneten is így változhat meg az információ. Könnyen megeshet, hogy ami hozzánk eljut, már teljesen máshogy szól, mint az eredeti üzenet.

Olvasás a mesekuckóban – „Ma én olvasok“

Könyvbemutató – „Az egyik kedvenc könyvem“

„A hallott mesével indul az olvasóvá nevelés. Nem lesz jó olvasó az, aki nem hallgatott elég mesét. A sok mesét hallgató gyermek későbbiekben is jó – értő és élvező – olvasóvá lesz. Az olvasóvá váláshoz azonban szükség van arra is, hogy a gyermek kiskorában könyvet olvasó embereket – szülőket, pedagógusokat – lásson maga körül!“

(Vekerdy Tamás)

A fenti címből is kitűnik, hogy nagyon fontos feladatunk az olvasás megszerettetésének motiválása, főleg kisiskolás korban. Véleményem szerint ennek érdekében az életkornak megfelelő magyar gyermekirodalmat célszerű segítségül hívni. Gyakran hallok olyan visszajelzéseket a gyerekektől (a második módszertani szakdolgozatomban a 2. évfolyam tanulóival végeztem kísérletet), hogy mióta megtanultak olvasni, a szüleik már nem olvasnak nekik (sem mesét, sem mást), illetve előtte sem volt ez szokás a családban. Miért szükséges, hogy a gyermek szeressen olvasni? Miért kell, hogy megkedvelje a meséket? Elsősorban a fantáziájuk és kifejezőképességük fejlesztése miatt. A mesehallgatásnál rákényszerülnek, hogy használják a képzelőerejüket, mivel csak így tudják maguk elé varázsolni a történet szereplőit, a történetet. Tudjuk azt is, hogy azok a gyerekek, akik nem vagy csak keveset néznek televíziót, sokkal kreatívabbak, játékaik ötletgazdagabbak. Sajnos gyakran előfordul, hogy a gyermek azért nem érdeklődik a könyvek iránt, mert nem látott otthon erre példát. A mai, gyerekeknek íródó könyvek nagy része telítve van képes oldalakkal, amit a kisgyermek egy-kettőre átlapoz, és be is zárja azt. Ha pusztán azzal akarjuk a magunk lelkiismeretét megnyugtítani, hogy képesek vagyunk halmozni el gyermekeinket, soha nem fogjuk megkedveltetni velük az olvasást.

Szanyi Nóra

Olvasóvá nevelés mesékkel, avagy hogyan motiválni a kisiskolásokat az olvasás megszerettetésére

Csendes percek mesékkel

Kooperatív óra – „Sok kéz, hamar kész!”

Pedagógiai kísérletemben az említett probléma felvetésére, tudatosítására és a probléma gyökereire kívántam rávilágítani, és olyan innovatív módszereket próbáltam ki, melyek megoldásnak tűnhetnek a felvetett kérdéskörünkre. Nemcsak az volt a célom, hogy a gyermekekkel megkedveltessem a tudáshoz vezető eszközök egyikét, hanem egy esztétikai élményt nyújtó „elfoglaltságot” is szerettem volna mutatni nekik, amely kellemesebbé teheti a szabadidőt.

Kísérletemet a Rozsnyói Református Egyházközség Alapiskolája 2. osztályosai körében valósítottam meg, a 2014/2015-os tanévben. Az osztályt 13 tanuló – 6 fiú és 7 lány – látogatta. Itt egész napos – iskolaotthonos – formában folyik az oktatás, ami annyit jelent, hogy a tananyag feldolgozása nemcsak délelőtt, hanem délután is zajlik, szorosan összefügg a délelőtti és délutáni munka. Ez a munkaforma lehetőséget biztosít a hagyományos oktatási keretek kiszélesítésére, kevésbé kötött formájú megvalósítására. Az olvasás szabadidős tevékenységként való prezentálása érdekében a délutáni foglalkozásokra terveztem a projektet.

Kutatómunkám elején kérdőívek segítségével felmértem a tanulók könyvekhez és olvasáshoz fűződő viszonyát, így képet kaptam az otthon kialakult olvasási szokásokról. A kérdések foglalkoztak a tanulók olvasáshoz való hozzáállásával, a szabadidő eltöltésének módjaival is. A 25 kérdésből álló kérdőívet a kitöltés után kiértékeltem, az eredményekről tájékoztattam a szülőket is.

A kérdőív eredménye megerősítette az alapfeltevésemet: a kisiskolások többsége nem szeret olvasni, csak azt olvassa el, ami kötelező. Ezért amennyiben emelni szeretnénk az olvasás minőségének a színvonalát, meg kell kedveltetnünk az olvasást, vagyis azon

kell fáradoznunk, hogy megváltoztassuk a tanulók könyvekhez való viszonyulását. Ennek eléréséhez interaktív, élménypedagógián alapuló módszerekkel történő mesefeldolgozásokat választottam. Ennek a korosztálynak ugyanis leginkább azok a tevékenységek felelnek meg, melyek elegendő mozgásos, auditív és vizuális tanulási elemet tartalmaznak. Jellemző rájuk a társas tanulási stílus, csoportosan jobban el tudják sajátítani az új ismereteket.

A következő módszereket alkalmaztam:

- a mese megjelenítése szituációs játékok és dramatizálás segítségével
 - a mese feldolgozása kooperatív tanulási technikák segítségével
- Kiemelten fontosnak tartottam a hatékony motiváció elérését, ezért a következő eszközöket alkalmaztam:
- a mesesarok kialakítása
 - rendszeres olvasás a mesesarokban
 - „Az én kedvenc könyvem/ Most ezt a könyvet olvasom” – rendszeres könyvbemutatók szervezése a mesesarokban
 - rendszeres könyvtárlátogatás, ami a könyvtári foglalkozásokon való aktív részvételt is magába foglalta
 - a tanulók munkájának kiértékelése a feladatok elvégzése után (dicséret, apró tárgyi jutalmak, érdemjegyek)

Minden tanítási órát kiértékeltem, de a gyerekek önmagukat is értékelték. Külön figyelmet szenteltem arra, hogy a gyerekek jól érezzék magukat a foglalkozásokon, hogy a könyvvel való találkozások örömeztetést váltssanak ki belőlük. Nem is gondoltam volna, hogy ez milyen nagy ösztönző erővel bírt a tanulókra. Alapvetően tehát az olvasáshoz és könyvekhez való attitűdön kellett kicsit mozdítanom ahhoz, hogy sikeresnek bizonyulhasson a kísérletem. A tanulók pozitív visszajelzései pedig rám is motiváló

hatással bírtak, ami további (nem várt) hozadéka az élménypedagógiai kísérletnek.

A tanulók motiválásánál fontosnak tartottam, hogy:

- a tanulók értékelése során előtérbe helyezem a pozitív pedagógia eszközeit (értékelő hangnem, a tanulók erősségeinek hangsúlyozása)
- gyakran megdicsértem őket
- a gyengébb eredményt elérő tanulók esetében elmarasztalás helyett inkább biztatáshoz folyamodtam
- az értékelésben igyekeztem következetes lenni, a jót és a rosszat is értékelttem
- a jó osztályzatokkal mindig az értékes tanulói eredményeket emeltem ki
- a dicséret mindig az egész osztály előtt hangzott el, de az elmarasztalás csak négy szemközt, csendesen
- az értékelés mindig személyes volt, nem általános.

A kísérletet követően ismételtlen kitöltöttem a tanulókkal a projekt előtti kérdőívet, hogy megállapíthassam az esetleges attitűd-változásokat. Ennek a kérdőívnek már csak 10 kérdése volt (ezek az első kérdőívben is szerepeltek). Azokat a kérdéseket válogattam ki, amelyek az innovatív tanítási-tanulási módszer hatására változhattak.

Az eredmények kiértékelése és az első kérdőívvel való összehasonlítása után a következőket állíthatom:

- A tanulók olvasási iránti motiváltságában eltérés tapasztalható a hagyományos és élménypedagógiai módszerek alkalmazása során.
- A tanulók olvasási iránti motiváltsága javult az élménypedagógiai módszerek használatának köszönhetően.

(Az élménypedagógiai óravázlatok a májusi és júniusi számban olvashatók)